

د مېټرو کړونده او خسمانه

www.lasoona.org

لاسونه (سواسکټي برائے ترقی انساني و قدرتی وسائل)

رائل کمپس، مرغزار روڈ سیدو شریف سوات
Tel: +92-946-9240071-2, Fax: +92-946-721421
E-mail: lasoona@brain.net.pk,

desig: Mengj Khan

Al-Faiz Press Minqara

OUR VISION

*A prosperous society
promoting ecologically sound
development based on the principles
of equality, participation
and transparency.*

OUR MISSION

*To support poor and marginalized
communities through social mobilization,
capacity development and
natural resource management.*

د مرضونو او د چینجو وزۇنکى داروگان

د پاره چېنجې چه ورته "Leaf Miner" توول فصل ختم کړي. د دې د پاره "کفیدار یوسی سی به یولیټر او بو کښې" او یا تیماران پېښځه سی به یولیټر او بو کښې د حل کولونه پس اسپرے کړے شي. د زیلې سخیا کیدل Root wilt او پوډری ملنډۍ (Powdery Mildew) د مېټرو خطرناکې بیماریاں دی د مخ نیوی د پاره لازمي ده چې داسې قسمه تخمونه او کړلې شي چه د بیماریاںو خلاف مدافعتي طاقت پکښې موجودوي. او په داروگانو سره قابو موندلو د پاره "ریلوملکولمپا ایلیٹ ۲" ګرامه به یولیټر او بو کښې د حل کولونه پس اسپرے کول پکار دی. د پوډری ملنډۍ کنترول د پاره تاپسین خلوویښت ګرامه په لس لیټره او بو کښې ملاو کړنې او سپرے کړئ. دا عمل لس ورځی پس بیا او کړنې.

اوېه خور

متبردزمی او خزان فصل ده او په ده دواړو موسمونو کښې باراونه بندېزیات وی. نو د اوېه خور ورته دېر ضرورت نه راخی خوبیا هم که چې باراونه ونه شي نو دره پېړے سپک شان اوېه خور ورله ضروری ده.

بار

د ملاکنډویژن په میداني علاقو کښې د مېټرو پالی د اپريل به میاشت کښې شوکیدل شروع کړي خود بې موسمه فصل نه پیداوار د جولائي نه تر ستمبر پورے حاصلېږي. د موسم او یې موسمه فصلونو په پیداوار کښې دېر فرق وي. عام طور باندې د مېټرو د موسمی فصل پیداوار تر ده توبورې وی او دېر موسمه فصل نه یو تازه پیداوار ترلاسه کېږي.

دکروخت

په ملا کند چویزن کښې د مترو د موسمی کړه اکتوبر کښې کول پکار دئ. د دسمبر د پنځلسم تاریخ نه رو سود یځښي د زیاتیدلو به وجه زرغونه بشنه کېږي. دئې یې موسمه کرد پاره به د نکوغریزو علاقو کښې مني او د جون میاشه موزون دی. د مترو تخم د زرغونی به وخت د زمکې سره را خیزې نو پکار ده چه تخم ده زمکه کښې دوه انجې زور و کړلې شي به داسې کولو سره به تخم هم کم استعمال شی او پتني کښې به زرغونه هم زیاته اوشي.

دقطارونو او بوټود مینځ لړے واله

دوروکې قدواله قسمونو د پاره میخنې فاصله دوه فته او دنک قد والا قسمونو د پاره دره فته فاصله سالن پکار ده.

د ګنډه بوټو مخ نیوې

په لاسونو سره د ګنډه بوټوله کول د پاره زیات وخت، پېښه او خواری پکار ووي او بله دا چه په بارانوونو کښې هم دانه شي کیده. نیجه نه داشی چه فصل کمزونه شي او د پیداوار صلاحیت نه کم شي. په کیمایو طرقه سره یې کاره بوټې آسانه خشمیدله شي. داسې کولو د پاره (Wedicide) ویلساید (Stomp) ستامپ انه سوه ملي لېټر چه پتني کښې دروند و تروی ديو ایکردد پاره سپه کول پکار دی. په دی کښې دا خسروه یاده سالن پکار ده چه د مترو بوټې به زرغونه شوی وی او ګنډه بوټې نه وی راخنلي.

کرد پاره قسمونه د محالو نه او موسم سره نا بلديا به وجه په زیات مقدار کښې کرل پکار دی. موسمی کرد پاره خلبرشت (۲۳) کلو گرام تخم د یو ایکرې به سر خوشتوں به زرغونه بالندې بهنائی غور خوی. داني تهين یو گرام به یو کلو گرام تخم په حساب سره به اوپو کښې واچوی او تخم پکښې پنځلسم متپوره به دئې اوپو کښې او ساتشي او بیا په سیوری وچ کړی دهه نه پس نې او کرنې. دئې سره به د ټیرو مرعنو مخ نیوې اوشي.

د زمکې خوښه ول

متريو داسې سیزی ۵۵ چه به هر قسمه زمکه بالندې کرلې کیده شي. خود بهنډداوار د پاره متبيه شان زمکه ټيره موزونه وی چه د اوپه خور د پاره اوپه لړي او اوپه په پکښې نه ټپ کېږي.

د پتني تیاره ول

د مترو فصل د زمکې به زرغونی کښې مدد کوي او تقریباً ۳۰ کلو گرام ناثروجن په زمکه کښې ټپریدی کوم چه راللونکي فصل په کار راخې. په پتني کښې د بهنژو یوی نه پس چه خاوره نې پېډنډه شي نو بیا دوه ټرانلې ټیران د یو ایکرې به سر اچول پکار دی او بنده ملاو کړئ شي او دره فتهد ټول نه لړ دوچۍ د جورې کړئ شي او د دوچۍ په کوم طرف چه تخم کړل وي په دئې حساب بالندې سره غور خول پکار دی یو ټپه بورنۍ بوريا، یو ټپه بورنۍ ذې ایه ټپه او ټپه بورنۍ پوټاشیم سلفیت د یو ایکردد پاره ضروری دی. یو ټپه بورنۍ که د ګوډه کولو سره نیمه بورنۍ بوريا واچولې شي نو په فصل بالندې به بهنائو کړي.

د مترو کرونده او خسمانه

د موسم په لحاظ سره متريو اهم سیزی ۵۵ په کومه کښې چه پروتین ډېر زیات وی او داد انسان د صحت د پاره ټپر ضروری وی. د ملا کند چویزن په لور و غربیزو خایونو کښې چه د اوپو په موسم کښې ټيره نه وی او موسم ټپر خوندرو وی. داسې موسم د مترو د کرونډه د پاره ټپر ساز ګار وی. داد جون او جولانی میاشه وی او دارنګه متريو کال کښې دره خلد کرلې کیده شي. د هارفصل د اکتوبر نه د اپریل پورے حاصیلې. او پس موسمه فصل د اپریل نه ترا اکستہ پورے کرلې کېږي. داعلاغې د سوات به ضلع کښې کالام، د جيل وادي، د لالکو وادي د پیندې وادي او آزاد بانډه وادي دی. په ضلع دېر کښې هوشیار او براؤل وادي. په ضلع بونیر کښې چمله او د کونک وادي. د شانګله په ضلع کښې کوتکې، بازار کوت، اولندر ډانګله. او په کوهستان کښې د پالس وادي په خاص طور بالندې د یادور دی. خشکه چه د یوه معلومه خبره ۵۵ چه بې موسمه متريو منډه کښې ټپر نه وی نو خکمانې قیمت بنډوی او دارنګه زیندار ته زیانه ګټه په لاس راخې.

د مترو د تخم قسمونه

- (۱) ورمېنی قسمونه: میتیور (Mateor)، سټها (Olympia Satta)
- (۲) دوخت قسمونه: کلامیکس ایف سی ۳۹۵۲ (Climax-FC 3954)
- (۳) په سینه قسمونه: ډیسان (Desan)، ګرین فیست (Green Feast)

د تخم کرلو مقدار

د تخم مقدار په موسم او د هېټې په قسم بالندې منحصر وی لکه ورمېنی او په سینه